Ympäristövaliokunta
Eduskunta

LAUSUNTO 1/2

Dnro 2/2019

17.1.2018

ymv@eduskunta.fi

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI JÄTELAIN MUUTTAMISESTA (HE 248/2018 vp)

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja kunnioittavasti toteaa seuraavaa:

Esityksessä on kysymys jätelain kaksiosaisen uudistuksen jälkimmäisestä vaiheesta. Eduskunta edellytti uudistuksen ensimmäistä vaihetta koskevassa lausumassaan, että ympäristöministeriö valmistelee kiireellisesti jätteiden ja sivuvirtojen sähköistä markkinapaikkaa koskevan hallituksen esityksen.

Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi jätelaissa kunnan toissijaiselle jätehuollon järjestämisvelvollisuudelle säädettyjä edellytyksiä ja siihen liittyviä menettelyjä. Lisäksi säädettäisiin muun palvelutarjonnan puutteen todentamiseen käytettävästä jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta ja sen käyttämisestä sekä tietojen toimittamisesta tietoalustaan. Lisäksi täsmennettäisiin kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden nojalla järjestämästä palvelusta perittävän jätemaksun määräämiseen liittyviä yleisiä periaatteita.

Esityksen tavoitteena on lisätä kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden ja siihen liittyvän muun palvelutarjonnan puutteen arvioinnin läpinäkyvyyttä sekä edistää jätehuolto- ja kierrätysmarkkinoita ja jätealan yritystoimintaa.

Jätelakiin sisällytettäisiin säännökset jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustasta, jonka tavoitteena olisi helpottaa kunnan toissijaiseen jätehuoltovelvollisuuteen liittyvän muun palvelutarjonnan puutteen osoittamista ja siten sujuvoittaa tähän liittyviä menettelyjä sekä parantaa menettelyn läpinäkyvyyttä ja jätealan kilpailuneutraliteettia. Vastaisuudessa jätteen haltijan tulisi jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa läpikäytävän menettelyn avulla osoittaa, ettei yksityistä palvelutarjontaa ole kohtuullisesti saatavilla ja edellytykset kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuden nojalla antamalle palvelulle ovat näin ollen olemassa.

MTK ry toteaa, että lakiesityksen pidemmän tähtäimen tavoite jäte- ja kierrätysmarkkinoiden, myös kiertotalouden, edistämiseksi on kannatettava.

Nyt käsittelyssä oleva lakiesitys kuitenkin onnistuu vain lisäämään sääntelyä markkinoiden luomisen sijaan. Lisäksi vaikutustenarviointi on laadittu pahoin puutteellisena. Osana kiertotalouden läpimurtoa on tunnistettu uusien markkinapaikkojen tarve esimerkiksi maa- ja metsätaloudessa syntyville sivuvirroille. MTK on pettynyt huomatessaan, että tätä kysymystä lakiesitystä valmisteltaessa ei arvioitu lainkaan, vaan fokus on yksinomaan jätehuoltopalveluissa.

MTK huomauttaa, että lakiesityksestä käy heikosti ilmi sen kohderyhmän suuruus. Sivulta 5 alkavan selostuksen perusteella MTK pitää selvänä, että pienjäteasemapalveluita käyttävät asiakkaat on syytä jättää lain soveltamisalan ulkopuolelle. Tietoalustamenettely on täysin uusi avaus nykyiseen jätehuoltopalvelukäytäntöön. On syytä noudattaa varovaisuusperiaatetta ja lähteä kokeilemaan hanketta selkeästi rajatun kohderyhmän toimesta.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK huomauttaa myös, että lakiesityksen vaikutustenarvio jätehuoltopalvelua tarvitsevan, siis jätteen haltijan, näkökulmasta on varsin puutteellinen. Sivulla 11 todetaan, että ehdotus lisäisi kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua tarvitsevien jätteen haltijoiden hallinnollista taakkaa. Käytännössä tämä tarkoittaa maatalousyrittäjiä, lukuisten muiden toimialojen lisäksi. Lakiesityksessä keskitytään ainoastaan jätealan yritysten toimintaedellytysten parantamiseen, muttei siihen, mitä konkreettisia vaikutuksia muihin kuin jätealan yrityksiin esityksestä seuraa. Valittu näkökulma on erikoinen senkin vuoksi, että jätehuoltopalvelua tarvitsevat yritykset ovat keskeisessä roolissa lakiesityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

Lakiesityksen sivulla 11 todetaan, että jätteen haltijoiden olisi tietoalustan avulla entistä helpompi löytää keskitetysti tarvitsemansa jätehuoltopalvelut, mikä voisi vähentää niille palveluhankinnoista aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. MTK:n tietojen mukaan tällaista ongelmaa ei maatalousyrittäjien joukossa ole, jota tulisi nyt käsittelyssä olevalla lakiesityksellä ratkaista. Päinvastoin, maatalousyrittäjillä on tälläkin hetkellä hallinnollista taakkaa enemmän kuin monella muulla yrittäjällä. MTK ei voi siis kannattaa lakiesitystä, jolla muodostetaan selvä hallinnollisen taakan lisä ilman, että kyetään määrittelemään siitä saatavaa hyötyä riittävän selkeästi.

MTK vaatii, että hallituksen esitysluonnosta muutetaan siten, että tietoalustalle, jonka käyttäjiksi yritykset velvoitetaan, tulee säätää riittävän korkea ja pysyvä käyttövelvoitteen kynnysarvo hallinnollisen kuorman hillitsemiseksi. Kynnysarvon tulee olla vähintään 10 000 euron vuotuinen jätehuoltopalvelun arvo. Pienet jätteenhaltijat tulee ehdottomasti jättää jätelain soveltamisalan ulkopuolelle siltä osin, kuin kyse on tietoalustaan liittymisvelvollisuudesta.

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2019

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Antti Sahi
Toiminnanjohtaja

Minna Ojanperä
Lakimies